ફોજદારી કેસ નંબર 3554-2021

1. નામદાર ડીસ્ટ્રીકટ કોર્ટ, અમદાવાદ(રૂરલ)ધ્વારા આપેલ આદેશ અનુસાર આજરોજ નેશનલ લોક–અદાલતમાં સ્પેશીયલ સીટીંગ યોજેલ છે. જેમાં, હાલના કેસનો અભ્યાસ કરતાં જણાઈ આવે છે કે, આ કામે આરોપી ઉપર મોટર વહીકલ એકટની કલમ–૧૮૫ અન્વયેના ગુનાનો આક્ષેપ છે.

2. મોટર વહીકલ એકટ એ સ્પેશયલ એકટ છે અને સદરહું કાયદામાં મોટર વહીકલ એકટની કલમ–૧૮૫ મુજબનો ગુનો કોગ્નીઝેબલ ગુનો છે કે નોન કોગ્નીઝેબલ તે દર્શાવેલ નથી. આથી, સી.આર.પી.સી. શેડયુલ–૨ ધ્યાને લેવાનું રહે છે. સી.આર.પી.સી. શેડયુલ–૨ મુજબ જે ગુનો ત્રણ વર્ષથી ઓછી કેદની સજાને પાત્ર હોય અથવા માત્ર દંડની સજાને પાત્ર ગુનો હોય તો આવો ગુનો નોન કોગ્નીઝેબલ ગુનો ગણાય છે.

3. હવે, મોટર વહીકલ એકટની કલમ ૧૮૫ નો અભ્યાસ કરવો જરૂરી છે. ને નીચે મુજબ છે.

185. **<u>Driving by a drunken person or by a person under the infuence of drugs .</u>**

–Whoever , while driving , or attempting to drive , a motor vehicle -

(a) has , in his blood , alcohol exceeding 30 mg . Per 100 ml . of blood detected in a test by a breath analyzer , or]

(b) is under the influence of a drug to such an extent as to be incapable of exercising proper control over the vehicle . shall be punishable for the first offense with imprisonment for a term which may extend to six months , or with fine which may extend to two thousand rupees , or with both ; and for a second or subsequent offense , if committed within three years of the commission of the previous similar offense , with imprisonment for a term which may extend to two year , or with fne which may extend to three thousand rupees , or with both . Explanation – For the purposes of this section , the drug or drugs specified by the Central Government in this behalf, by notification in the Official Gazette , shall be deemed to render a person incapable of exercising proper control over a motor vehicle .

આમ, ઉપરોકત કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લેતાં, એમ.વી. એકટની કલમ–૧૮૫ ના ભંગ બદલ પહેલા ગુના માટે છ માસની અને પ્રથમ ગુનો કર્યાથી ત્રણ વર્ષની અંદર બીજા ગુનો કરવામાં આવે તો બે વર્ષ સુધીની કેદની સજા અથવા દંડ અથવા બંનેની શિક્ષાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. આથી, એમ.વી. એકટની કલમ– ૧૮૫ ની ઉપરોકત જોગવાઈ ધ્યાને લેતાં, સદરહું ગુનો સી.આર.પી.સી. શેડયુલ –૨ મુજબ નોન–કોગ્નીઝેબલ ગુનો છે.

4. ઉપકોરત મુજબની હકીકતો અને કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લીધા બાદ આ તબકકે, નીચે મુજબના ચુકાદાઓ પણ ધ્યાને લેવાં જરૂરી છે.

<u>1. Keshav Lal Thakur V / s . State of Bihar (1996 (11) SCC 557).</u>

The offense under Section 31 of the the Representation of the People Act , 1950 is non - cognizable and therefore the police could not have registered a case for such an offense under Section 154 Criminal Procedure Code . Of course , the police is entitled to investigate into a non - cognizable offense pursuant to an order of a competent Magistrate under Section 155(2) Criminal Procedure Code but , admittedly , no such order was passed in the instant case . That necessarily means , that neither the police could investigate into the offense in question nor submit a report on which the question of taking cognizance could have arisen . While on this point , it may be mentioned that in view of the Explanation to Section 2(d) Criminal Procedure Code , which defines ' complaint ', the police is entitled to submit , after investigation , a report relating to a non

- cognizable offense in which case such a report is to be treated as a ' complaint ' of the police officer concerned , but that explanation will not be available to the prosecution here as that relates to a case where the police initiates investigation into a cognizable offense unlike the present one but ultimately fnds that only a non - cognizable offense has been made out .

2. P . Kunhumuhammed Versus State Of Kerala , 1981 KerLT 50, KERALA HIGH COURT

A consideration of the judicial precedents referred to above in the light of the changes made in the new Code , would suggest the following propositions as being applicable under
the new Code .
(1) Section 155(2) of the new Code prohibits investigation by a police officer into a non - cognizable offense without the order of a Magistrate . A violation of this provision would stamp the investigation with illegality .
(2) This defect in the investigation can be obviated and prejudice to the accused avoided by the Magistrate ordering investigation under Section 202 of the Code .
(3) The report of a police officer following an investigation contrary to Section 155(2) could be treated as a complaint under Section 2(d) and Section 190 (1)(a) of the Code if at the commencement of the investigation the police officer is led to believe that the case involved commission of a cognizable offense or if there is doubt about it and investigation establishes only commission of a non - cognizable offense.
(4) If at the commencement of the investigation it is apparent that the case involved only commission of a non - cognizable offense , the report followed by investigation cannot be treated as a complaint under Section 2 (h) or Section 190(1)(a) of the Code .
(5) Whenever a report of a police officer relating to a non - cognizable offense is brought to the notice of a Magistrate he has to look into the matter and apply his judicial mind and find out whether , (a) it is a case where reinvestigation has to be ordered under Section 202 of the Code , or (b) whether it could be treated as a complaint under Section 2(h) and Sec . 190(1)(a) of the Code and if so cognizance could be taken , (c) or whether it is case where the report cannot be treated as a complaint under Section 2(h) and Section 190(1)(a) of the Code or , (d) it is a ft case for taking cognizance taking into consideration all the attendant circumstances .
(6) If these aspects are not brought to the notice of or adverted to by the Magistrate at that stage and trial is concluded , the trial cannot be said to be vitiated on account of the defect as the defect in the investigation precedent to trial could be cured by Section 465 of the new Code , unless failure of justice been occasioned thereby .

3. Delhi High Court in Narain Singh V / s . The State (1986 (1) Crimes 535 at page 537)

Hon ’ ble Delhi High Court held that , an offense under any law other than the Indian Penal Code would be non - cognizable in character if it is punishable with imprisonment for less than three years or with fne only . offenses under Secs .184 and 185 of the Act must come under the third category of cases mentioned in Part II of the First Schedule of the Code , i . e . punishable with imprisonment for less than three years and hence non - cognizable and bailable in character .

4. Mehaboob Koya Moideen Versus State , 2011 (2) KerLJ 574

ISSUE

Whether the Magistrate could take cognizance of offenses punishable under Secs .184 and 185 of the Act on a police report following an investigation conducted in violation of Sec . 155(2) of the Code - Sub - sec .(l) of Sec .155 of the Code deals with information

regarding commission of a non - cognizable offense given to an of - fcer - in - charge of a police station . Sub - sec . (2) says that no police officer shall investigate a non - cognizable case without the order of a Magistrate having power to try or commit for trial such case . An investigation conducted in violation of the said provision stamps such investigation with illegality ?

(Para 11.) The above discussion leads me to the conclusion that cognizance taken by the learned Magistrate of offenses punishable under Secs . 184 and 185 of the Code on a charge sheet submitted by the police officer after an investigation in violation of Sec . 155(2) of the Code is illegal and for reasons I have stated , the said charge sheet cannot also be deemed to be a complaint as defined under Sec .2(d) of the Code . Cognizance taken being illegal is liable to be quashed .

(Para 12.) But that cannot be the end of the matter so far as this case is concerned . Learned Magistrate has to return the charge sheet and connected records . The police officer , as indicated in paragraph 10 above may subject to the relevant laws seek Magistrate to conduct permission of the learned investigation under Sec . 155(2) of the Code and on receiving such permission register a case , conduct investigation as provided under sub - sec . (3) of Sec .155 and submit a final report as provided under Sec . 173(2) of the Code or if he is so advised , file a complaint on his own as provided under Sec . 190(l)(a) and 200 of the Code in which case it is within the power of the Magistrate to order an investigation and call for a report under Sec .202 of the Code . This would be subject to the provisions of the law relating to limitation , etc . The complaint would proceed as if it is a complaint fled by a
public servant acting or purporting to act in the discharge of his ofcial duty .

<u>6. Rishbud and Anr . V / s . State of Delhi (AIR 1955 SC196) and Kunhumuhammed V / s . State of Kerala (1981 KLT 50) : (1981 Cri LJ 356 (Ker)).</u>

In the present case , the police officer notwithstanding that offenses under Secs . 184 and 185 of the Act are non -cognizable in character has proceeded to register a case as if the said offenses are cognizable in character . Recording of frst information relating to a cognizable offense is regulated by Sec .154 of the Code . The expression ' First Information Report ' must be understood to mean an information recorded under Sec . 154 of the Code and the condition which is a sine qua non for recording First Information is that the information received must relate to the commission of a cognizable offense . In the present case the report of the police officer only disclosed anon - cognizable offense and hence a First Information Report could not have been registered under Sec .154 of the Code. Instead , after recording substance of the non - cognizable offense in the book maintained in the police station for the purpose , the police officer should have submitted a report to the
Magistrate having power to try the case and obtained an order for investigation of the case . On receiving such order ,such police officer could by virtue of sub - sec .(3) of Sec . 155 of the Code exercise the same powers in respect of investigation (except the power to arrest without warrant) as an officer - in - charge of a police station may exercise in a cognizable Information case . Report Thereon under he could Sec .154 of register the a First Code and investigate the case as in a case involving cognizable offense and submit a final report under Sec . 173(2) of the Code in respect of the non - cognizable offenses . Thus , the
police officer in this case could have registered a First Information Report and investigated the case relating to the offenses punishable under Secs . 184 and / or 185 of the Act only with the order of a Magistrate having power to try the case . **<u>Since no such order is obtained , registering of the First Information Report , conducting</u>**

<u>investigation , fling of charge - sheet cognizance by the learned and the taking Magistrate (of offenses under Secs . 184 and 185 of the Act) are illegal .</u>

5. આમ, ઉપરોકત ચુકાદાઓ લક્ષમાં લેતાં, મોટર વ્હીકલ એકટની કલમ–૧૮૫ મુજબનો ગુનો નોન–કોગ્નીઝેબલ ગુનો છે તેથી પોલીસ સી.આર.પી.સી. ની કલમ –૧૫૫(૨) મુજબની પરવાનગી મેળવ્યા સિવાય આરોપી વિરુધ્ધ ચાર્જશીટ કરી શકે નહી અને પોલીસ ધ્વારા સી.આર.પી.સી. ની કલમ –૧૫૫(૨) નું ઉલ્લંઘન/ભંગ કરીને આરોપી વિરુધ્ધ મોટર વ્હીકલ એકટની કલમ– ૧૮૫ મુજબનું ચાર્જશીટ કરેલ હોય અને તેવી ચાર્જશીટ આધારે વિ. મેજીસ્ટ્રેટશ્રી ધ્વારા કોગ્નીઝન્સ લેવામાં આવેલ હોય તો તે ગેરકાયદેસર છે. વધુમાં, પોલીસ ધ્વારા સી.આર.પી.સી. ની કલમ – ૧૫૫(૨) નું ઉલ્લંઘન /ભંગ કરીને આરોપી વિરુધ્ધ મોટર વ્હીકલ એકટની કલમ–૧૮૫ મુજબનું ચાર્જશીટ કરેલ હોય તો તેવું ચાર્જશીટ એ સી.આર.પી.સી. ની કલમ –૨(ડી)માં ફરીયાદની જે વ્યાખ્યા આપેલ છે તે મુજબની ફરીયાદ ગણી શકાય નહી. આમ , આ પ્રકારના કિસ્સામાં પોલીસે/ તપાસ કરનાર અમલદાર ધ્વારા એફ.આઈ.આર. ના આધારે સી.આર.પી.સી. ની કલમ–૧૫૫(૨) નું ઉલ્લંઘન / ભંગ કરીને ચાર્જશીટ કરવામાં આવેલ હોય તો તે કાર્યવાહી શરુઆતથી સમગ્ર પણે દુષિત થયેલી ગણાય અને અદાલત આવી દુષિત કાર્યવાહી અન્વયે આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવી શકાય નહી. આથી, ઉપરોકત ચુકાદાઓમાં પ્રસ્થાપિત થયેલ સિધ્ધાંત હાથ ઉપરના કેસના કિસ્સામાં પણ લાગુ પડી શકે છે. હાથ ઉપરના કેસના કિસ્સામાં આરોપી વિરુધ્ધ એમ.વી. એકટની કલમ–૧૮૫ સબબનો આક્ષેપ છે અને પોલીસે /તપાસ કરનાર અમલદારે એફ.આઈ.આર. અન્વયે સી.આર.પી.સી. ની કલમ–૧૫૫(૨) નું ઉલ્લંઘન /ભંગ કરીને આરોપી વિરુધ્ધ મોટર વહીકલ એકટની કલમ –૧૮૫ મુજબનું ચાર્જશીટ કરેલ છે. જેથી, હાથ ઉપરના કેસના કિસ્સાની સમગ્ર કાર્યવાહી ઉપરોકત કરવામાં આવેલી ચર્ચા અનુસાર દુષિત છે. જેથી, હાલના કેસના આરોપી વિરુધ્ધ ઈન્સાફી કાર્યવાહી કરવા ખાતર ન કરતાં આ કેસની કાર્યવાહી અહીં અટકાવી દેવાનું યોગ્ય અને વ્યાજબી જણાય છે. જેથી ન્યાયના હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

–::હુકમ::–

૧. હાલના કેસની કાર્યવાહી ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ–૨૫૮ મુજબ બંધ કરવાનો /પડતી મુકવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે અને આ કામના આરોપીને આક્ષેપિત ગુનામાંથી મુકત કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

૨. સદર કામે જો કોઈ મુદામાલ હોય અને તે અંગે જો કોઈ વચગાળાનો હુકમ થયેલ હોય તો તે અપીલ સમય વીત્યે કાયમ કરવામાં આવે છે તેમજ જો કોઈ હુકમ થયેલ ન હોય તો તે મુદામાલનો અપીલ સમય બાદ ધારા–ધોરણસર નિકાલ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

સદરહું હુકમ આજરોજ તારીખ : ૧૨, માહે : માર્ચ , સને ૨૦૨૨ ના રોજ લોક અદાલતના સ્પે. સીટીંગમાં જાહેર કર્યો.

તા.૧૨/૦૩/૨૦૨૨
અમદાવાદ.

(મિતેષચંદ્ર વિનોદકુમાર પટેલ)
સાતમા અધિક ચીફ જયુડીશીયલ મેજીસ્ટ્રેટ
અમદાવાદ(રૂરલ),મિરઝાપુર
UIC No. GJ 01047